

Per-Erik Lorentzon
Telefon: 0370 – 67 85 90
Email: per-erik.lorentzon@vaggeryd.se

Pedagogisk omsorg i Åker

Beslutsförslag

Förvaltningen föreslår barn- och utbildningsnämnden att avslå förvaltningens tidigare förslag att bedriva pedagogisk omsorg i Åker av de skäl som anges i sammanfattningen.

Bakgrund

Vid barn- och utbildningsnämndens möte 25 januari återremitterades ärendet om pedagogisk omsorg för att undersöka juridiska frågor kopplade till ärendet om pedagogisk omsorg i Åker. Frågan som ställdes från nämnden var om det var juridiskt hållbart att erbjuda pedagogisk omsorg även om vårdnadshavarna inte konkret efterfrågat det.

Barn- och utbildningsförvaltningen har utrett de juridiska frågorna genom konsultation med Skolverket men även gjort en undersökning om hur vårdnadshavarna ser på pedagogisk omsorg och om de efterfrågar detta.

Resultat av utredningen

Juridiskt klargörande

När ärendet lyftes till nämnden den 25 januari 2022 fanns ingen direkt önskan hos vårdnadshavarna att kommunens ska starta upp pedagogisk omsorg. Skollagens 25 kap och 2 § reglerar hur kommunen ska hantera önskemål från vårdnadshavarna kring pedagogisk omsorg.

Kommunen ska sträva efter att i stället för förskola eller fritidshem erbjuda ett barn pedagogisk omsorg om barnets vårdnadshavare önskar det. Kommunen ska ta skäligen hänsyn till vårdnadshavarnas önskemål om verksamhetsform.

Sådan omsorg som avses i första stycket ska genom pedagogisk verksamhet stimulera barns utveckling och lärande.

Barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling ska ges den omsorg som deras speciella behov kräver. Verksamheten ska utformas så att den förbereder barnen för fortsatt lärande.

Lagtexten reglerar inte om en kommunal huvudman kan starta upp verksamheten innan vårdnadshavarna önskar det. Under barn- och utbildningsmötet 25 januari återremitterades ärendet för

vidare utredning av den juridiska aspekten av att huvudmannen själv startar upp pedagogisk omsorg **innan** föräldrarna faktiskt önskat det.

Förvaltningen har utifrån denna återremiss utrett frågan vidare med Skolverket och efterfrågat ett förtydligande kring vad lagen avser med skrivelsen ”att kommunen ska sträva efter pedagogisk omsorg om barnets vårdnadshavare önskar det”.

Skolverket har återkommit med svar på en direkt fråga och det finns enligt deras svar inget i nuvarande skollag som hindrar att en kommunal huvudman startar upp pedagogisk omsorg *innan* vårdnadshavare begär det¹.

Vårdnadshavarnas syn på och efterfrågan av pedagogisk omsorg

För att få vårdnadshavarnas syn på pedagogisk omsorg och eventuell efterfrågan kontaktades vårdnadshavarna till barn som är inskrivna på förskolan och fritidshemmen i Åker via telefon. Åkers förskola har idag 10 barn inskrivna i förskolan och 13 barn inskrivna i Fritidshemmet. Barnen fördelar sig på 13 olika familjer enligt följande:

VT 22	Ak 5	Ak 4	KI 3	KI 2	KI 1	KI F	Åkers förskola				
Familj #	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1		1				1					
2		1			1						
3			1		1						
4							1				
5		1	1					1			
6								1	1		
7			1				1				
8	1				1						
9			1								
10										1	
11								1			
12								1			1
13						1		1			
	1	3	4	0	3	2	2	5	1	1	1

I samband med kontakt har frågor ställts utifrån två huvudfrågor:

- Hur påverkas familjen av att Åkers skola inte tar in elever i F-klass och fritidshem?
- Finns behov eller önskemål om pedagogisk omsorg?

Vid kontakt med vårdnadshavarna till barn i fritidshemmet framgår att de har placering på fritidshemmet i Åker främst av logistiska orsaker. Om samtliga barn i en familj har sin placering vid samma fritidshem kan vårdnadshavarna hämta och lämna barnen på samma plats, vilket anses vara en fördel.

Utifrån fattat beslut om att pausa intaget till förskoleklass i Åker kommer fritidshem inte bedrivas i Åker från hösten 2022. De elever som går i åk 4 och 5 kommer från och med höstterminen 2022 att gå

¹ Se bilaga: svar från Skolverket

på Sörgårdsskolan där också fritidshem erbjuds till eleverna. För elever som går på Klevshults skola kommer fritidshem att erbjudas i Klevshult. Familjerna med barn som kommer att gå på både Sörgårdsskolan och Klevshult hade flera olika tankar kring lösningar för att få ihop sin familjelogistik. Några såg fördelar med att byta skola så att båda barnen var på samma skola. Någon vårdnadshavare som haft lovplats på fritidshemmet i Åker under en tid då det endast var barn i förskolan närvarande lyfte att barnen upplevt det som tråkigt att inte ha jämnåriga att leka med. Få av familjerna såg någon direkt fördel med pedagogisk omsorg i Åker för barn som går i åk F-3 då de ändå måste hämta barnen på två olika platser.

Utifrån samtalen med föräldrarna kan man inte dra slutsatsen att pedagogisk omsorg efterfrågas av vårdnadshavarna och att behovet, om det finns, är mycket litet. Det ska dock betonas att familjerna ännu inte bestämt sig för hur man ska göra och inväntar information av förvaltningen.

Vårdnadshavarna till barn i förskolan är generellt väldigt nöjda med förskolan i Åker. Man var väl medveten om att det saknas och har saknats utbildade förskollärare men ansåg inte att detta hade så stor betydelse. Vårdnadshavarna vill helst att det ska vara förskola i Åker för att bibehålla attraktiviteten men kan tänka sig pedagogisk omsorg i stället för förskola, om så är tvunget. Detta ses dock som ett sista alternativ och det är ingen som aktivt önskar pedagogisk omsorg eller ser positivt på detta för förskolan på lång sikt.

Utvecklingen framåt

Förskolan i Åker behöver få in fler barn i verksamheten för att kunna vara en hållbar verksamhet utifrån både ett barn och ett organisatoriskt perspektiv

De närmaste åren kommer vi enligt prognoserna att ha ytterligare nedgång i barnantal i förskolan i Åker. Antalet barn beräknas bli mellan 7-10 under kommande läsår och kan komma att bli under fem läsåret därefter. Barnantalet till pedagogisk omsorg är högst osäker vilket också blir en riskfaktor för nämnden då det belopp per barn kommunen avsätter också ska ligga till grund för ersättningen till motsvarande fristående verksamhet. Detta talar emot att införa pedagogisk omsorg i Åker.

Förvaltningen har i samband med juridisk utredning om pedagogisk omsorg varit i kontakt med Skolverket även i frågan om en enhets storlek då frågan uppstod under nämndens möte 25 januari. Den frågan som ställs är om det finns en lägsta gräns för att bedriva skolverksamhet på en enhet, men även om vilka rekommendationer de själva lämnar i området. Frågan är ställd utifrån om det finns en lägsta gräns per klass och per skolenhet.

Svaret vi fått av Skolverket är att klasstorlek inte är något som regleras i skollagstiftningen. Skolverket har inte heller tagit fram några rekommendationer kring detta. I och med att rektorn beslutar om skolenhetens inre organisation är det rektorn som bestämmer hur stora klasserna ska vara och hur personalfördelningen ska se ut.

En klass måste vara organiserad så att skolmiljön präglas av trygghet och studiero, men även så att eleverna kan tillgodogöra sig utbildningen i enlighet med läroplanen. I all utbildning ska också barnets bästa vara utgångspunkt. Inte heller storlek på en skolenhet är reglerad och det finns heller ingen

vägledning att hämta från Skolverket. De hänvisar i svaret till att varje huvudmans förutsättning ser olika ut och det är huvudmannen som har ansvar för utbildningen och den måste organiseras så att målen för utbildningen kan nås.

I Vaggeryds kommun har huvudmannen via den styrande majoriteten gjort ställningstagandet att en årskurs i grundskolan kan bestå av fem elever. Utifrån detta behöver förskolan i Åker ha ca 25 barn inskrivna för att utgöra ett elevunderlag till skolan. Utöver att utgöra ett framtida elevunderlag till skolan behöver förskolan ha fler barn för att i framtiden även vara en ekonomiskt hållbar verksamhet.

Att införa pedagogisk omsorg i Åker kan utifrån vårdnadshavarna innebära en minskad attraktivitet för förskolan i Åker. Detta talar emot att införa pedagogisk omsorg i Åker.

Sammanfattning

Då pedagogisk omsorg vänder sig till samma åldrar som barn i förskola och fritidshem ser förvaltningen att det finns en praktisk möjlighet att slå ihop dagens förskola och fritidshem till en samlad verksamhet i Åker via pedagogisk omsorg. Utredningen visar även att det inte finns några juridiska hinder att starta upp pedagogisk omsorg utan att vårdnadshavarna faktiskt önskat det först.

Kontakt med berörda vårdnadshavare har dock visat på att vårdnadshavarna med barn i fritidshem inte ser någon direkt fördel med pedagogisk omsorg och behovet bedöms som mycket litet.

Vårdnadshavarna i förskolan är medvetna om avsaknad av utbildade förskollärare men såg inte detta som en avgörande faktor. De organisatoriska problemen med svårigheter att anställa legitimerade förskollärare kvarstår vid Åkers förskola. Vår kontakt har dock visat att vårdnadshavare med barn i förskolan endast önskar pedagogisk omsorg som sista alternativ, men det är inte önskvärt och det framgår att de inte ser positivt på pedagogisk omsorg inför framtiden. Förvaltningens uppfattning är att förutsättningarna att skapa en attraktiv verksamhet i framtiden måste väga tungt i nämndens beslut utifrån de barn och elevprognoser som föreligger i Åker.

Utifrån den samlade bilden är förvaltningens uppfattning att fördelarna inte överväger nackdelarna med att starta pedagogisk omsorg i stället för förskola i Åker, även om det är juridiskt hållbart.

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår barn- och utbildningsnämnden att avslå förvaltningens tidigare förslag att bedriva pedagogisk omsorg i Åker av de skäl som anges i sammanfattningen.

Per-Erik Lorentzon
Skolchef
Vaggeryds kommun

Bilaga 1

Mailsvar från Skolverket

Sv: Övr - Ansvar i skolfrågor (övr) [2022SK10541]

Upplysningstjänsten <upplysningstjansten@skolverket.se>
Till: Jimmy Lindberg

Du svarade på det här meddelandet 2022-02-22 08:25.

Hej!

Ok, tack för klargörandet. Det finns inget som hindrar att en kommun startar upp pedagogisk omsorg innan någon vårdnadshavare uttrycker önskan om det.

Vid fortsatt kontakt kan du svara på detta mejl och behålla ärendenumret i ämnesraden. Du kan också ringa Skolverkets upplysningstjänst på 08-527 332 00.

Med vänlig hälsning
Jenny Thureson
Skolverkets upplysningstjänst

Från: Jimmy Lindberg <jimmy.lindberg@vaggeryd.se>

Skickat: den 17 februari 2022 08:16

Till: Upplysningstjänsten <upplysningstjansten@skolverket.se>

Ämne: Sv: Övr - Ansvar i skolfrågor (övr) [2022SK10541]

Hej och tack för svar!

Jag glömde skriva i min första fråga att det rör sig om förskola/fritids inom ordinarie verksamhets tider (alltså inte obekväma tider).

Vi har alltså i dagsläget, vad vi vet, ingen önskan om att tillhandahålla pedagogisk omsorg under ordinarie tider.

Utän frågan är mer om vi som huvudman kan starta upp pedagogisk omsorg och erbjuda det till föräldrar, innan de själva begärt det? Eller är lagens skrivning om vårdnadshavarens önskan bokstavig och vi måste invänta en begäran innan det kan startas upp?

Från: Upplysningstjänsten <upplysningstjansten@skolverket.se>

Skickat: den 16 februari 2022 16:49

Till: Jimmy Lindberg <jimmy.lindberg@vaggeryd.se>

Ämne: SV: Övr - Ansvar i skolfrågor (övr) [2022SK10541]